

פרשת השבוע על פי ה"שם משמאל"

פרשת צו

ה'שם משמאל פ'צו

ה'שם משמאל פ'צו

ונראה עפ"י מ"ש הוה"ק (ח"ב מ') דשארן
וחמץ דהוו רשו אחרי שלטנין
וממנין על שאר עמין וקרינין להו יצה"ר
רשותא אחרא אל גבר אלהים אחרים וכו'
אמר ר' יהודה אי הכי כל ימי שתא נמי
אמאי שבעת יומין ולא יתיר, אמר לי כל
זמנא דאתחייב בר נש לאתחזאה גרמי' בן
תורין הכי איצטריך כל זמנא דלא אתחייב לא
איצטריך, למלאכא דעבד לחד בר נש רופיניוס
כל אינון יומין דסליק להאי דרגא וכו' לשתא
אחרא גטיר אינון יומין ולבש אינון לבושין
כגוונא דא ישראל וכו'. והמפרשים פרשוהו
דבתחילה צריכין שמירה ואח"כ אינו מניק
חמץ ושאר, וכן בכל שנה שנתעורר ענין
הגאולה צריכין שבעת הימים הראשונים
שמירה, ולפי"ז יש לפרש דהיינו טעמא
דפרישת שבעה, דידוע דמחשבות הדור כולן
נקבצות באות לצדיק הדור והוא מעלה אותן,
ולזה צריך שמירה יתירה שמחשבות האלו
לא יתפסו מקום אצלו ולא יקלקלוהו, וע"כ
אחרן ובניו שנכנסו לכהונה, בראשית ימי
הכנסתם היו צריכין שמירה והשמירה היתה
מחיצת אוהל מועד, ולזה צדק הטעם פן
תמותו, אבל אחרי עבוד שבעת הימים שוב
כחם יפה בעצמם לדחות כל אותן המחשבות
ולשרוף אותן כקש ותבן, וזה עצמו הי' הענין
ביום הכפורים שהי' הכ"ג צריך שמירה ביותר
עד שנחשב לגס שלא אירע קרי לכ"ג
ביוה"כ ועיין תיו"ט (אבות פ"ה מ"ה), ובוה
יובן בפשיטות ש"ס יומא (מ"ז), מעשה בכ"ג
ספיפר עם ערבי אחד בשוק ביוה"כ ונתזה
צינורא מפיו על בגדיו ותמהו הלא הי' צריך
פרישה, ולהג"ל יובן שלאחר הפרישה של
שבעה ימים הי' כחו יפה אף לספר עם ערבי
בשוק:
ולפי"ז יש להבין ענין פלוגתא דר"י ור"ל
(ריש יומא) דר"י יליף לה פרישה
לכ"ג ממלואים ור"ל יליף לה מסיני, דבסיני
הפרישה להכנס למחנה שכינה ע"כ לאו משום
האי טעמא היא, אלא שיהי' נבדל מכלל העם,
וימי הפרישה הם כמו אמצעי בין הימים
שקודם להם שהי' בתוך כלל העם ובין הימים
שהוא במחנה שכינה נבדל לגמרי, שכל זמן
שנבדל לגמרי מזמן הקודם צריך לזמן אמצעי,
וכעין מה שאמרנו בטעם איסור חמץ מחצות
(עיין במאמר הקודם), וכן היתה הפרישה
ליוה"כ שהי' צריך הכ"ג ביוה"כ להיות נבדל
לגמרי כמו מלאך, וכבירושלמי (יומא פ"א
ה"ה) וכל אדם לא יהי' באוהל מועד וכ"ג לאו
אדם הוא אלא וכו'. ולפי"ז אין ללמוד זה
ממלואים דא"כ כ"ש יום השמיני שהי' צריך
לפרישה מה שאינו נראה מהכתוב, אבל לר"י
הפרישה היתה לשמירה כנ"ל והוי דומיא
דסיני, ולפי"ז מעשה דכ"ג ספיפר עם ערבי
בשוק ביוה"כ אתיא כר"י, ולר"ל צריכין לומר
דשעת הגזירה הוי זאין הפרישה מעכבת
בדיעבד:
ולמנוצא הדברים שכל איש ישים אל לבו
להיות פרוש בימי הפסח ביתר
שאת, ולא דוקא מחומרי דחמץ אלא מכל
עניני יצה"ר שהחמץ מרמו עליו, ובוה יקנה
קנין בנפשו, קנין קדושה וטהרה לכל ימות
השנה:

במקום אשר תשחט העולה תשחט התמאת.
תלה הכתוב תשחט תשחט לשחיטת צפון
בעולה כאילו הי' עיקר צפון לעולה, ולמה
ונראה עפ"י מה ששמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר
זצללה"ה טעם שחיטת צפון בעולה, כי עולה
באה על הרהור הלב שהוא במצפון על הן
מקומו בצפון שנגזר שם צפון מפני שהוא
במצפון מהחמה כמ"ש הא"ע, עכ"ד. אך
לפי"ז יש להבין מדוע תשחט טעונה צפון כי
תשחט באה על מעשה עבירה נגלית בלי
מחשבה לחטא היפוך העולה, ונראה עפ"י
שכתבנו במק"א שענין השוגג שהודמן לאיש
ישראל לעבור עליו בלי דעת, הוא מחמת
שבדאי מכבר השתוקק לאותו דבר אף שהי'
זהיר מלעשותו מחמת ציווי השי"י, מ"מ מאחר
שהשתוקק לזה הרי יש לו חיבור לזה הדבר,
וע"כ מודמן אליו הדבר הזה לעבור עליו
בשוגג, והכפרה היא על מה שהשתוקק אליו
כבר, וא"כ שוב הכפרה על שחדש החטא
שהביאו לזה והיא המחשבה ע"כ טעונה ג"כ
צפון, וזה שתלוי בעולה, להורות כי החטאת
נמי הכפרה על הרהור הלב כמו עולה:
האומנם כי לכאורה יקשה על הנחה זו מהא
דאינא בתו"כ (סוף פ' קדושים)
לא יאמר אדם אי אפשי לאכול בשר חזיר אלא
אפשי ואבי שבשמים גזר עלי, וידוע דעת
הרמב"ם שיצא לחלוק בין העבירות השכליות
להשמיניות, ולדידי הפי' עפ"י דברי הא"ע
בלאו דלא תחמוד שרבים תמהו איך אפשר
שארם לא יתמוד לדבר יפה ונתמד לעיניו.
ונתן משל לזה שהוא כמו שלא יתאוה האיש
להיות לו כנפים לעוף למעלה כי לדבר הנמוע
לא יתאוה לו הטבע, ככה צריך איש הישראלי
לידע שכל דבר שלא ניתן לו מן השמים לא
שייד אליו כלל כמו כנפים לאיש ולא יכול
לקחתו בתחבולותיו והוא נמוע ממנו ע"כ לא
יתאוה לו כלל, ודפח"ת, ואף אנו נאמר שכ"ש
דבר שאסרה תורה היא עוד יותר נמוע
מפחמין לאכילה, ומה שאמרו ז"ל אבל אפשי
ואבי שבשמים גזר עלי, היינו שבאם לא הי'
גזר הי' באמת דבר טוב, כי הביט בתורה
וברא את העולם, ואם עפ"י התורה הי' זה
מתר ומאכל לאיש הישראלי, או היתה לו
צורה אחרת והי' באמת טוב, אבל עכשו
שהתורה אסרה אין זה רק רע וכפחמין
לאכילה ואי אפשר להתאוות לו כלל, וע"ד זה
תקיש לכל העבירות שבאם לא אסרה תורה
בהכרח שהיתה לו צורה אחרת והי' טוב
וראו, אבל עתה שאסרה תורה שוב נמאס
ואין ראוי להשתוקק אליו, וע"כ המשתוקק
אליו הוא חוטא וצריך כפרה:
ומפתח אוהל מועד לא תצאו שבעת ימים
וגו', יש ליתן טעם למצוה זו.
ולכאורה נראה מפשטות דברי חכ"ל שזוהי
הכנה ליום השמיני, ומינה ילפי ליוה"כ
כדכתיב כאשר עשה ביום הזה צוה ה'
לעשות לכפר עליכם מה כאן פרישת שבעה
ליום אחד, אבל הלשון דכתיב עד יום מלאת
ימי מלואיכם וכתיב קרא אחרינא תשבו יומא
ולילה שבעת ימים משמע דאחר שבעת ימים
אינם צריכים לישוב ואם איתא דכל הישיבה
היתה הכנה ליום השמיני א"כ כ"ש דביום
השמיני היו צריכין לישוב:

במד"ר (פ' ח') כי אלקים שופט זה ישיביל
וזה ירים וכו' רבנן פתרינ קריא
באהרן בלשון זה הושפל ואשליכוהו באש
ויצא העגל הזה ובלשון זה הוגבה זה קרבן
אחרן ובניו וכו'. ונראה דהנה צריך להבין
מענה אהרן למשה שאמר לו מה עשה לך
העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדולה, וענה
אותו שבשביל שאמרו לי עשה לנו אלהים
שילכו לפנינו ואומר להם למי זה התפרקו
ותנו לי ואשליכוהו באש ויצא העגל הזה,
ופירש"י ולא ידעתי שיצא העגל הזה ויצא,
אבל מ"מ למה אמר להם כלל למי זה וכו' ולמה
השליכו באש כלל, וי"ל דכל כוננת אהרן היתה
כאשר הובחן שכל הצרה הזאת שכל ישראל
יבואו לכלל טעות הוא באשר בעוד משה
עמה הי' הוא המאחד והיו כולם כאיש אחד
הברים ובלתי אפשר שיתדבק בהם דבר רע,
כאמרו ז"ל (יומא ס"ב) אין חטאת ציבור
מתה שציבור דבקים במקור החיים כמאמר
הכתוב (דברים ד') ואתם הדבקים בה'
אלקיכם חיים כולכם היום, אך כאשר משה
עלה למרום ונפרד מהם ע"כ נשאר בלי כה
המאחד אותם, וע"כ הי' כל איש ואיש בפני
עצמו, והוא שאמרו ז"ל (ע"ו דף נ"ג ע"ב)
שיצאו לאלוהות הרבה, שלא היו כאיש אחד
רק פרטי פרטים, וע"כ אין עצה רק לאחד
אותם יחד, והיתה עצתו שיקח מכל אחד
ואחד זהב ויתין כל אלה לעשותו גוש אחד
ויהי' זה דוגמא לכח האחדות שהשפיע הוא
בהם וכאשר ישובו ויתאחדו שוב תתבטל
טעותם כנ"ל, אך המכשפים בכשופיהם פעלו
שיצא העגל הזה, כללו של דבר התנצלות
אהרן היתה שהתכוון לאחד אותם, וכוננתו
היתה רצויה, ע"כ זכה להקריב חביתין בכל
יום שבאות י"ב חלות כמנין שבטי ישראל
והיינו לאחד את כל י"ב שבטים לעשותן
כאחד, וע"כ דעת ר' שמעון (מנחות נ"א)
שכה"ג שמת ולא מינו אחר תחתיו החביתין
קרבין משל ציבור באשר הן קרבן ציבור,
הגם דלא קי"ל הכי רק משל יורשים קרבין
היינו משום דכהן גדול אפי' בעולם העליון
עבודתו לאחד את הכלל כמו שהי' בעודו בזה
העולם, והחביתין קרבין חצאין ולדעת
הרמב"ם (פ"ג מה' מעה"ק ה"ד) מחלקין כל
חלה וחלה לשנים ומקריב י"ב חצאין בבוקר
וי"ב חצאין בין הערבים, להורות שאין לכל
אחד שום השלמה בפני עצמו, כי עיקר פירוד
לבבות נמשך ממה שכל אחד אדם שלם בפני
עצמו, ולהיפוך אדם שבור שיודע שאין לו
השלמה בפני עצמו רק מן השי"י שהוא משלים
את הכלל כולו, זה מביא לידי אהבה
והתאחדות, וכ"ז זכה אהרן מפאת כוננתו
הטובה, וזה שאמר המד"ר בלשון זה הושפל,
כי זה בגמט' י"ב, שכוננתו היתה לאחד י"ב
השבטים, אבל שם לא עלתה כהוגן ובלשון
זה הוגבה לאחד י"ב השבטים גמט' זה, והבן:

10

20

30

40

50

3